Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	commissie Ruimte
Titel	:	Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030
Onderwerp	:	Energietransitie
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Gerben But
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085221616

Datum collegevergadering
5 november 2024.

Voorgesteld besluit
1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vast te stellen.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag.

Inleiding
Vanuit het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025 werken we aan het thema Energietransitie met als doel: een energieneutraal Ooststellingwerf in 2030. Met het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 (bijlage 1) werken we dit thema verder uit en stellen we acties en maatregelen op voor de komende vijf jaar.

Argumenten
1.1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 beschrijft hoe we onze doelstellingen voor de energietransitie willen bereiken.

Het Uitvoeringsplan beschrijft hoe gemeente Ooststellingwerf in 2030 CO_{2eqv-} neutraal[1] kan zijn voor wat betreft het energieverbruik. Het Uitvoeringsplan geeft inzicht in de verschillende onderdelen in het toekomstige energiesysteem van gemeente Ooststellingwerf de ontwikkelingen en mogelijkheden om de energietransitie te versnellen. Per onderdeel zijn ambities, acties en maatregelen geformuleerd en beschrijven we de rol van de gemeente. Met het Uitvoeringsplan zetten we in op innovaties en nieuwe mogelijkheden die de energietransitie biedt. We gaan actief aan de slag om voorop te blijven lopen, bijvoorbeeld op het gebied van waterstof.

1.2. De uitkomsten van de werkvergaderingen met uw gemeenteraad zijn in het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 uitgewerkt.

In de raadsvergadering van januari 2024 heeft u de startnotitie Energietransitie vastgesteld. De startnotitie Energietransitie gaf een beeld van de stand van zaken in de energietransitie in gemeente Ooststellingwerf. Daarna zijn voor de zomer 2024 in twee werkvergaderingen met u een aantal scenario's en denkrichtingen verkend en gesprekken gevoerd over de rol van de gemeente in het versnellen van de energietransitie. De uitkomsten van de werkvergaderingen en de conclusies voor het vervolg zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030.

[1] Binnen een CO_{2eqv-} neutraal systeem is de CO_2-uitstoot zo ver mogelijk gereduceerd en de restuitstoot wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door het aanplanten van bomen. De CO_2-uitstoot is dus netto nul (uit: fet-kennisdocument-tbv--friese-energievisie.pdf)

Kanttekeningen

1.1. De landelijke politiek is onzeker en er is nog geen duidelijkheid over het beschikbare geld vanaf 2026.
Het realiseren van het Uitvoeringsplan en het behalen van onze doelstelling is afhankelijk van politieke beslissingen van het Rijk. De CDOKE-middelen van het Rijk die we gebruiken voor de uitvoering van dit Uitvoeringsplan, zijn beschikbaar gesteld tot en met 2025. Voor de jaren 2026 tot 2030 is er door het Rijk budget gereserveerd voor deze regeling. Hierbij is een korting van 10% verwerkt. Ook wordt er in het kader van bezuinigingen gesproken over een aanvullende korting. Pas na publicatie van een nieuwe regeling, hebben we zicht op de beschikbare middelen na 2025 en de voorwaarden die daarbij horen. Tegelijkertijd is de energietransitie een verandering die op gang is gebracht en nauwelijks meer te stoppen valt. Het is niet meer een kwestie van aanjagen vanuit de overheid, maar meer een kwestie van begeleiden van initiatieven vanuit de samenleving.

1.2. Het geld voor stimuleringsleningen raakt op.
De duurzaamheidsleningen zijn een belangrijk instrument om de energietransitie ook voor inwoners met een kleine beurs mogelijk te maken. Het budget voor de duurzaamheidsleningen is onderdeel van de regeling Stimuleringsregeling Duurzaam en Leefbaar Ooststellingwerf, waaruit ook de verzilverleningen (aanpassingen woningen 70-plussers) en startersleningen worden verstrekt. Door de grote vraag naar leningen, raakt dit geld op. We voorzien dat hier in de toekomst extra budget voor nodig is en komen samen met de afdeling Samenleven in 2025 met een raadsvoorstel.

1.3. Ook landbouw en landgebruik stoten broeikasgassen uit.
Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf gaat niet over het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen door landbouw en landgebruik. Hiervoor is een andere inspanning nodig. Nu de Rijksoverheid niet meer met het Nationaal Programma Landelijk Gebied verder gaat, ontstaat er een leemte. Toch verwachten wij veel ontwikkelingen in het landelijk gebied en is samenhangend beleid voor het landelijk gebied nodig. Daarom komen wij hiervoor met een aanvullend voorstel als uitwerking op de startnotitie stikstof. In het Uitvoeringsplan Energietransitie is wel aandacht voor landbouw en boerderijen. De landbouw gebruikt energie en er zijn belangrijke mogelijkheden om duurzame energie op te wekken bij boerderijen. Het onderdeel energie en landbouw is dus wel in het Uitvoeringsplan opgenomen.

1.4. Het onderwerp energietransitie staat niet op zichzelf.
De energietransitie is één van de drie thema's in het Programma Duurzaam Ooststellingwerf. Vanuit dit programma werken we daarnaast aan de thema's klimaatadaptatie en circulaire economie. Met de afbeelding in bijlage 2 geven we de samenhang tussen de onderwerpen en plannen binnen het programma weer. Daarnaast zijn er raakvlakken met onder andere het landelijk gebied, stikstof, wonen en het sociaal domein. Een integrale en gezamenlijke aanpak is daarom belangrijk. Vanuit het programma Duurzaamheid sturen we hierop.

Financiële toelichting

Het Uitvoeringsplan Energietransitie financieren we gedeeltelijk via specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals:

- **CDOKE-middelen:** een specifieke uitkering van de Rijksoverheid voor personele inzet en overige kosten gerelateerd aan de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben wij CDOKE-middelen van het Rijk ontvangen, ongeveer € 525.000 per jaar. De ambtelijke inzet voor het Uitvoeringsplan Energietransitie wordt gedekt via dit budget. Voor de jaren 2026 tot 2030 is er door het Rijk budget gereserveerd voor deze regeling. Hierbij is een korting van 10% verwerkt. Ook wordt er in het kader van bezuinigingen gesproken over een aanvullende korting. Pas na publicatie van een nieuwe regeling, hebben we zicht op de beschikbare middelen na 2025 en de voorwaarden die daarbij horen. Zie ook kanttekening 1.1.
- **Lokale aanpak isolatie**: een specifieke uitkering voor de verduurzaming van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde. Voor de jaren 2023 tot en met 2026 (eerste tranche) hebben wij een specifieke uitkering van ongeveer € 1.560.000 van het Rijk ontvangen voor de verduurzaming van

slecht geïsoleerde woningen met een WOZ-waarde lager dan € 309.000 (peildatum 1 januari 2022). In het vierde kwartaal van 2024 dienen we een aanvraag in voor de tweede tranche.
- **Energiearmoede:** een specifieke uitkering voor de ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten. Voor de periode tot en met 2025 hebben wij een specifieke uitkering van circa € 920.000 van het Rijk ontvangen voor de ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten. Uit dit budget is het energiecoachgesprek met witgoedwissel betaald. Ook worden uit dit budget de maatwerk- en financiële adviezen betaald voor inwoners met energiearmoede, die gebruik maken van de isolatie actie van de gemeente (zie lokale aanpak isolatie).

Naast deze specifieke uitkeringen financieren we het Uitvoeringsplan Energietransitie met:
- **Budget voor transitievisie Warmte**: voor de uitvoering van de transitievisie Warmte is een budget beschikbaar van ongeveer € 290.000. Het resterende budget wordt jaarlijks via de algemene reserve overgeheveld naar het volgende jaar.
- **Budget voor duurzaamheidsleningen:** het budget voor de duurzaamheidsleningen is onderdeel van de regeling Stimuleringsregeling Duurzaam en Leefbaar Ooststellingwerf, waaruit ook de verzilverleningen (aanpassingen woningen 70-plussers) en startersleningen worden verstrekt. Door de grote vraag naar leningen, raakt dit geld op. We voorzien dat hier in de toekomst extra budget voor nodig is en komen samen met de afdeling Samenleven in 2025 met een voorstel. Zie ook kanttekening 1.2.
- **Budgetten van andere beleidsonderdelen met raakvlakken met de energietransitie**: onderwerpen zoals het landelijk gebied, stikstof, wonen, sociaal domein en mobiliteit hebben raakvlakken met de energietransitie. Bij financiering van acties en maatregelen die raakvlakken hebben met andere onderwerpen, kijken we naar een passende inzet van het beschikbare budget.
- **Structureel en incidenteel budget Programma Duurzaamheid:** binnen het Programma Duurzaamheid is een structureel budget beschikbaar van € 170.000 per jaar en in 2025 en 2026 een incidenteel budget van € 250.000 per jaar. Deze middelen zetten we in voor de uitvoeringskosten van alle uitvoeringsplannen binnen het Programma Duurzaamheid die niet gedekt kunnen worden via een specifieke uitkering van het Rijk of een ander daarvoor beschikbaar gesteld budget. In 2024 wordt het incidentele budget door de inzet van specifieke uitkeringen niet volledig benut. Voor de periode vanaf 2027 verwachten we mogelijk dekkingsproblemen, omdat er minder incidenteel budget beschikbaar is (het vervallen van het extra incidentele budget van € 250.000 per jaar, de verwachte korting op de CDOKE-regeling vanaf het jaar 2026 en het vervallen van verschillende specifieke uitkeringen). Bij de jaarrekening 2024 gaan we u voorstellen om het resterende incidentele budget toe te voegen aan een reserve voor het Programma Duurzaamheid, zodat hier tijdens de looptijd van het Uitvoeringsplan Energietransitie lasten uit gedekt kunnen worden.
- **Eventueel aanvullend budget** vragen we op tijd via de kaderbrief aan: voor plannen die de komende jaren niet gedekt kunnen worden uit bovenstaande budgetten, komen wij op tijd met een voorstel bij u.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Met het Uitvoeringsplan Energietransitie werken we aan betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen (SDG 7: Betaalbare en duurzame energie), stimuleren we duurzame industrie en innovatie (SDG 9: Industrie, innovatie en infrastructuur) en werken we aan het veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van onze leefomgeving (SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen).

Inwonersparticipatie

Het halen van onze doelstellingen voor de energietransitie wordt voor een belangrijk deel bepaald door de maatregelen die onze inwoners en bedrijven willen nemen. Daarom betrekken we hen bij de uitvoering.

Publicatie voor bekendmaking

De gemeenteraad van de gemeente Ooststellingwerf heeft het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vastgesteld.

Vervolg

Planning & communicatie

Na vaststelling door de gemeenteraad starten we met de uitvoering van het Uitvoeringsplan.

Evaluatie

In het Uitvoeringsplan schetsen we de richting voor de komende jaren. De energietransitie is een verandering waarvan we het pad nog niet precies kennen. Technologische innovaties en veranderingen in wetten en regels hebben invloed op de uitvoering. Daarom bewaken we de voortgang van de uitvoering in de jaarlijkse planning en control cyclus. We evalueren het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf aan het einde van de beleidsperiode van vijf jaar.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030, met daarbij:
   Bijlage 1a. Regioanalyse Ooststellingwerf-Weststellingwerf.
   Bijlage 1b. CO2-Routekaart 2030.
2. Afbeelding samenhang Uitvoeringsplan Energietransitie met het Programma Duurzaamheid.

Geheime stukken

1. Niet van toepassing.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van ; 5 november 2024

Besluit

1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vast te stellen.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.